

SANT ANTONI-84

Foto: Joan Pastor.

Sant Antoni ja torna. Farem festa grossa a la vila.

Un dia de Sant Antoni que volem conservar amb la seva forta identitat que no és poca. La nostra diada-explosió de vida del poble d'Artà - és una festa costumista, espontània, popular...

Enguany, com l'any passat, farem promesa de voler mantenir la festa, sortida de dins les arrels més profundes de la pagesia, neta de particularismes i de grupets, i de voler aguantar una festa on tots els artanencs hi prenim part i tots som actors i no espectadors.

Aquest any hi ha novetats. S'han fet de bell nou uns vestits dels "Dimonis" pintats pels artistes locals Gabriel Esteva, alias de Ses Terres i Joan Mesquida, alias Rosa, i s'han renovellades notablement les caretes dels mateixos "Dimonis", obra del nostre escultor Pere Pujol.

Per altra banda, ha entrat dins l'Obreria En Miquel Cursach Gili el qual succeirà al seu avi Miquel Cursach.

MOLTS D'ANYS I VISCA SANT ANTONI.

REVISTA QUINZENAL
Nº 72 IV Epoca 14 gener. 1984

DIRECTOR :

Rafel Umbert i Sureda

CONSELL DE REDACCIÓ :

Miquel Morey
Antoni Gili
Jaume Mayol
Climent Obrador
Mª Pilar Lucas
Joan Pastor
Guillem Artigues
Guillem Bisquerra
(Administrador)

COL.LABORADORS :

Jeroni Ginard
Pere Pep Gil
Pep Catalá
Pere Gili
Sebastià Tous

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ :

Carrer Sant Salvador, 2.
Tel. 56 20 20 - ARTA.

IMPRIMEIX :

GRÀFIQUES LLEVANT
Carrer de Ciutat, 55
Tél. 56 26 04 - ARTA.

Dipòsit Legal, P.M. 57-1969.

La Dirección y Consejo de Redacción de "Bellpuig" no se responsabiliza del contenido ideológico de los artículos de sus colaboradores o redactores.

El 25é. aniversari s'acosta

BELLPUIG, la revista que sorgí allà pel 1960, un 5 de gener, duu camí de celebrar el 25è aniversari.

Anar publicant una revista, BELLPUIG, amb més o manco periodicitat, informació, ètica, qualitat, serietat, ... és feina que ha anat fent molta de gent (d'Artà i de fora d'Artà, però sempre amb fort sentiment nostre) al llarg i ample d'aquest temps i sempre amb una única meta: "Tenir una revista que sigui el sentiment d'un poble". Precisament, un poble, que avui més que mai té una gran vivacitat.

Creim que allò important que sempre ha duit el "BELLPUIG" a casa vostra és la vida de la nostra Vila, contada i expressada segons el parèixer d'unes persones que són les que escriuen, però que al llarg de tot el temps (24 anys) han tractat de dur les coses pel camí de la concòrdia, pel camí de cercar la vida del mateix aconeteixement, analitzant-lo, i sempre esperant que sigui el lector el jutge del mateix. Uns aconeteixements que al llarg d'aquest període de temps han estat molt nombrosos, i de tots els caires i gusts.

Pensem que allò que interessa és que la vida del poble, sigui viscuda i analitzada per tots, ja que entre tots formam aquesta comunitat que té els seus punts àlgids i els seus decaïments, però que entre tots formam Artà, i el "BELLPUIG" està sobretot al servei del poble i a on s'hi hauria de participar amb més força, i de distintes maneres/formes. I com? Uns, criticant, després d'haver sospesat tots els caires; altres, col.laborant amb els seus escrits i dient allò que senten del poble i al poble; i uns i altres, mirant de conjugar tot això i que la quimera que un cert dia tengueren un parell de vilans sigui una quimera que s'arrelli de cada dia més fort a dins el poble i poguem dir, ara, que ja mos atracam al 25é aniversari: Molts d'Anys poguem participar-hi tots plegats.

El Consell de Redacció

L'ANY 1983

Resumen económico

PARROQUIA DE ARTA

ENTRADAS	3.261.791
GASTOS	3.927.378
DEFICIT DEL AÑO 1983	665.587
SALDO DEL AÑO ANTERIOR 1982	955.402
SALDO ACTUAL	289.815
Facturas pendientes de pago:	
Fra. albañilería ..	150.000
Fra. carpintería ..	162.532
Fra. carpintería ..	15.067
TOTAL FRAS. pendientes	327.599
DEFICIT	37.784

Moviment parroquial

ARTÀ

Baptismes: 46.	Nins: 23 Nines: 23
Defuncions: 80.	Homes: 40 Dones: 39 Nina: 1
Matrimonis: 21.	

COLÒNIA

Baptismes: 3.	Nins: 2 Nines: 1
Defuncions: 4.	Homes: 3 Dones: 1
Matrimonis: 3.	

Moviment natural

Nacimientos	53
Matrimonios	25
Defunciones	69
(No constan los fallecidos en Palma)	

Textos: C. Bisquerra

BELEN VIVIENTE

El 1º de Año por la noche un grupo de chicos y jóvenes de nuestro pueblo, escenificaron el Belén viviente que ya se hace tradicional por estas fechas.

Gran actuación de estos entusiastas muchachos que de cada año van superándose, lástima que faltase una parte de público, pero como recordáis fue debido al funeral que se celebraba por el padre de nuestro alcalde.

Así y todo vaya nuestra enhorabuena y empuje para que no decaiga esta noble afición.

También la enhorabuena a los muchachos que tan desinteresadamente han colaborado en la confección de adornos y motivos para que tanto el acto de Belén como el de la llegada de los Magos, hayan podido celebrarse con el esplendor conseguido.

I QUÈ NO HEU MENJAT molt de torró aquestes festes?. Perque sa gent feia coa a les botigues i sobretot als supermercats i especialment al "Rebost" a on sa necessitava mitja hora per poder pagar a la caixa. Sa gent pareix com a beneïta per les festes, sembla que no hi han d'esser a temps, i vengà "xampany", vi, torró, neules i altres herbes.

Ah! i llavors diuen que hi ha crisi.

Bé, mentre no mos hagi fet mal, tant per l'any qui ve, i per molts d'anys.

I DE JUGUETES què me'n direu. No trobau que mos passam?. Després mos queixam si no podem pagar les "lletres" i que si hi ha poca feina; i un puput! dobbers en tenim per lo que en volem, o no?.

Ara ja només mos queda comprar es vi i sa coca de Sant Antoni; Per cert que vos recomanem aneu vius a ses bombetes que es tiren als foguerons, creim que s'haurien de privar perque donen cada susto que un no sap per on ha de prendre, però això és cosa de ses autoritats. Elles sabran que es fan.

I PARLANT D'AUTORITATS, no creis que l'any qui ve pels Reis haurien de privar d'aparcar les cotxes al voltant de la plaça de l'Ajuntament? i ja que estam a sa plaça, que me'n direu de sa il·luminació que enguany han posada. Ell ja no en queden més que quatre o cinc bombilles. Es clar, els posaren a l'As de Copa, i ets allots, una avui i dues demà, és de suposar que les s'han rifades. Demanam que l'any qui ve es facin ses coses amb un poc més de ordre i disciplina.

TAMBE ON DIUEN que hi falta ordre és a l'hospital, ja que la gent té que esperar a defora perque els encarregats d'obrir no ho fan a l'hora que toca, i els que esperen per la consulta dels metges s'esposen a plegar una pulmonia. A veure si els responsables fan que s'arregli aquest problema.

ELS DIMONIS JA TENEN DEMOCRÀCIA. Això és lo que pareix, perque el dia 15 es reuneixen tots

REYES MAGOS

De verdadera fiesta puede considerarse la llegada de SS.MM. los Reyes Magos en Artà.

Cada cual en su carroza y acompañados de sus séquito hicieron su presentación en la

plaza del Mercado de Ganado, donde después de saludar a los niños, se dirigieron en comitiva hacia la Residencia, por la calle Ciutat, iluminada con todas las luces de las fiestas, y precediendo la Cabalgata iban un grupo de "majorets" deleitando al numeroso público con sus números al son de la Banda Municipal en pleno.

En la Residencia desfilaron también las "majorets" en el patio donde estaba ubicado un "Nacimiento" viviente al cual adoraron los Reyes Magos y a continuación fueron al Ayuntamiento donde entregaron los cerca de cien regalos a los niños, los cuáles pusieron la nota alegre con sus aplausos y algarabía natural.

els dimonis de Mallorca a una concentració a la ciutat de Manacor.

Què no trobau que no importa es reunesquin per fer desbarats a sa gent?. Jo crec que tots van ben d'acord per fer sa punyeta als qui encara són bons.

Ja veurem que en sortirà d'aquesta "assamblea dimonial", mentre no ens duquin a l'infern, si és que encara n'hi ha.

Groc, Negre i ....

Noticiari (continuació)

LOCALES COMERCIALES

Este mes de diciembre pasado ha sido prolifero en cuanto a aperturas de locales en Artà.

Recientes son éstos:

En la calle Gran Vía, 25, se ha inaugurado un salón recreativo juvenil, en el cual están instalados juegos varios, máquinas de video, futbolines, billar americano, etc.

En Sta. Catalina, 8, ha abierto sus puertas una tienda dedicada a la venta de libros, discos, juegos y entretenimientos.

Y en la calle Jaime III, 22, se ha inaugurado un café denominado "Es Racó Mallorquí".

Deseamos a todos prosperidad en sus negocios.

EXPOSICION

Del 24 de Diciembre al 10 de Enero y en la sala de exposiciones "Sa Fona" han sido expuestas en colectividad, obras de Miró, Llabrés, Tapiees, Font de Vila, Brunet, etc...

EXAMENES

Recientemente ha aprobado tras unas rigurosas pruebas celebradas en Palma, el ingreso con la categoría de Oficial al Cuerpo de Correos y Telecomunicación, el joven Pedro Obrador Alzina (nieto de l'Amo En Pere Claret), colaborador de nuestra Revista) al cual felicitamos por el brillante examen realizado, fruto del cual ha obtenido el único aprobado de todos los presentados por la provincia de Baleares.

Felicitación que hacemos extensiva a sus padres y demás familiares.

Sabieu que...

Aquest titol que durant altres èpoques de la nostra revista havia sortit a llum, volem ara continuar-lo altra vegada perquè consideram que és una secció que ens fa recordar detalls que s'escapen moltes de vegades de la nostra memòria.

Per lo tant, començam així:

SABIEU QUE...

L'any 1922 sortia a la revista que s'editava al nostre poble i que es titulava "LLEVANT", un anunci que deia així:

"Si's paraigo està espenyat i el voleu fer arreglà n'Andreu Ranxé el dobarà bé, barato i aviat.

En lo que també és trempat és en feines de llauné, posa lligades d'acé a ribells i greixoneres, adoba pelles, calderes i ses màquines de quinqué."

I que els preus de la revista eren aquests:

Un trimestre..... 1.50 ptes.
A fora, un any..... 7 ptes.
A l'estranger..... 10 ptes.
Un número solt..... 0'10 ptes.
La revista s'editava un pic per setmana.

MELLIUG

PREMSA FORANA

L'Associació de Premsa Forana de Mallorca, amb la col·laboració i patrocini de la Caixa d'Estalvis "Sa Nostra", convoca el Primer Concurs Periodístic "Associació de Premsa Forana de Mallorca" amb l'objectiu de premiar els millors treballs sobre temes d'actualitat a Mallorca. El concurs es regirà per les següents bases:

- 1.- Els treballs que hi participin estaran escrits en llengua catalana.
- 2.- Els treballs s'hauran publicat, dins els terminis fixats, a qualsevol de les publicacions associades.
- 3.- Podran participar-hi tots els col·laboradors habituals de les publicacions.
- 4.- L'extensió serà d'un màxim de tres

folis mecanografiats a doble espai. Hi podrà haver informació gràfica.

5.- Per optar al premi, els treballs s'hauran d'haver publicat dins els següents terminis: des de la data de publicació d'aquestes bases fins a dia 30 d'abril de 1984.

6.- Per optar al premi, l'autor del treball, per mitjà del director de la publicació on hagi sortit a llum, enviarà el retall del mateix per triplicat a nom de Carles Costa, Carrer Princesa, 24. Sant Joan.

7.- El Jurat es donarà a conèixer en el moment de la concessió dels premis i el seu veredictes serà inapel·lable.

8.- El veredictes es farà públic dins el mes de maig de 1984. El lloc i el dia seran comunicats oportunament.

9.- L'Associació es compromet a publicar els treballs premiats.

10.- Els premis que s'atorguen són els següents:

- * 30.000 ptes. per a cada un dels tres primers classificats.
- * Una escultura d'en Pere Pujol per a un dels tres primers classificats.

11.- Els participants es comprometen a acceptar aquestes bases. Els membres del Jurat resoldran els casos que no hi estiguin prevists.

BESØG OLE PÅ
DANSK BAR KNOLD OG

Miguel Gili Flaquer

tot

(DANSK KØKKEN)

Camino Vecinal de Génova, 37
Teléf. 40 11 40

San Agustín
Palma de Mallorca

NACIMIENTOS:

2 de Diciembre.- Antoni Carrió Pirris.- Hijo de Jaime y de Bárbara.- c/. Menéndez Pidal, núm. 6.
11 de Diciembre.- Catalina-Maria Valiente Cuenca.- Hija de Amancio y María.- c/. C. Cantons, 10.B.
16 Diciembre.- Isabel Moyà Caballero.- Hija de Sebastián y de Margarita.- c/. 31 de Març, 13.

MATRIMONIOS

5 Diciembre.- Juan Ramírez Caparrós con María del Pilar Laca y Pascual.- c/. Era Vella núm. 9
3 Diciembre.- Pedro Massanet Font con María-Antonia Andreu y Tous.- C. Almudaina, 7.
10 Diciembre.- Francisco Bosch Espinosa con María Maria Ferrer.- C. Junipero Serra, 10
17 Diciembre.- Juan-Pedro Díaz Sierra con María Nicolau Morey.- C. Jaime Cursach, 20 de Son Servera.
17 Diciembre.- Antonio María

Ginard con Coloma Nicolau Carrió.- C. Na Caragol.
1 Enero 1984.- Juan -Carlos Carrió Pérez con Rosa Margarita Carrió Arbona.- C. Sorteta, 48.

DEFUNCIONES

15 Diciembre.- Antonio Gili Far.- C.. Barracas, 45 a)Peu.
15 Diciembre.- Catalina Esteva Esteva.- C/. Pou Nou, 13, a) Terres
23 Diciembre.- Francisco Torres Massanet.- C/. Pou Devall, 2, a) Mostel
25 Diciembre.- José Alzamora Tous.- C/. Oratorio San Salvador, a) Pelat.
28 Diciembre.- Juan-Maria Garcías Blanes.- C/. Centro, 5, a) Apotecari Pujamunt
29 Diciembre.- Francisca-Ana Terrasa Esteva.- Figueras, 6. a) De Ses Eres.
31 Diciembre.- Pablo Morey Carbrer.- C/. Aixà, 3. a) Escolà.

Ha mort l'apotacari

D. Joan M.º Garcías i Blanes, nasqué a Artà el 8 de Septembre de 1915, fill de D. Llorenç Garcías i Font i de D.ª M.º Angela Blanes Blanes.

Les primeres lletres les rebé al convent dels PP. Franciscans així com també i en part d'aquests mateixos al col·legi d'Inca i a Ciutat amb els bavaresis.

Cursà la carrera d'apotecari a Madrid llicenciant-se l'any 1940 a Barcelona un any després d'acabada la guerra.

Aquest mateix any es casà amb D.ª Pilar Truyols i Morell, matrimoni del qual nasqueren cinc fills: Joan M.º, Ferran M.º, Faust M.º, M.º Angela i Francesc Xavier.

L'oficina de farmàcia a Artà l'obrí l'any 1941, guanyant el 1947 les oposicions a farmacèutic titular càrrec que exercí primer interinament i després en propietat fins a la seva mort ocorreguda el 28 de desembre prop passat.

La titular i l'estudi de l'aigua a la Terra en un contexte general foren les seves dues vocacions, per la primera dedicà tots els seus coneixements tècnics perquè a Artà hi hagués el nivell sanitari adequat a les condicions que exigís la llei. Per la segona publicà dues petites obres, no per petites menys instructives i interessants:

- Epirogenesis, orogenesis y creonogenia de Mallorca (Ed. Panorama Balear 1969).

- El agua y las aguas subterráneas (Ed. Cort 1968).

Descansi en pau un home que amb una mica de perspectiva es pot jutjar com un home just i que, ademés, ho fou tota la seva vida.

MUERTES POPULARES

Estas últimas semanas han sido pródigas, por desgracia en numerosas defunciones. Haciéndonos eco del sentir de muchas personas, queremos dedicarles una especial mención a algunas de ellas, por considerar que cada una, de una forma u otra han sido de una notable popularidad.

Primero nos referiremos a **Francisco Torres Massanet, a) "MOS-TEL"**, el cual falleció de forma imprevista un atardecer de diciembre, en una acera de una afuera del pueblo, sin despedirse de nadie. Muchos recuerdos deja este singular personaje, sus obsesiones clericales, sus cositas de niño, su ilusión por portar la bandera en procesiones, fiestas, etc.

Creemos que todos le queríamos, hasta aquellos que abusaron un poco de su ignorancia. Que Dios le tenga entre sus escogidos.

Otro no menos popular, fue sin duda, **D. Juan Garcías Blanes, "S'APOTECARI PUJAMUNT"**.

Quien no se acuerda de sus bromas cuando la mili en Betlem, y también con su "cabriol", y como no con su coche.

Y no digamos sus chistes en la farmacia, unas veces bien acogidos y otras no tanto, ya que dependía del estado de ánimo de los clientes.

Hondo pesar también su falleci-

miento.

Otro popular, **Pablo Morey, a) "ESCOLA"**, toda su vida en su profesión de herrero, y en sus ratos de ocio dedicado al dibujo, fruto del cual hasta expuso sus obras en la "Caixa" y una de dichas obras fue portada en nuestra Revista en 1.ª página, en Agosto de 1.982.

Otra muerte se hizo notar, y fue la de **Francisca Terrasa, a) "de SES ERES"**, la cual por sólo 4 meses no pudo ser centenaria. Mujer sencilla y que gozó de excelente salud hasta unos días antes de su muerte.

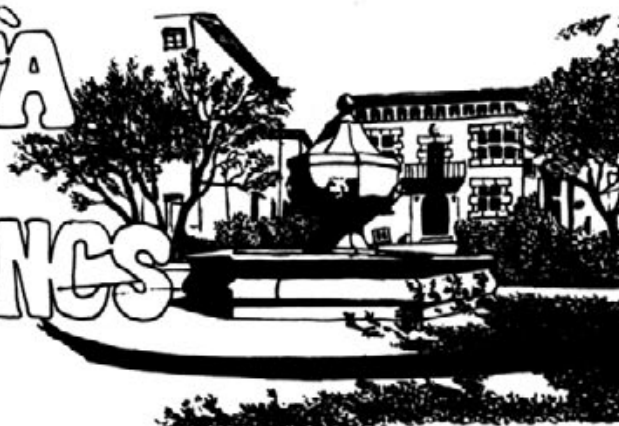
También inició su último viaje es **"donat de sant salvador"**. Hombre sencillo, con carácter algo huraño a veces, seguramente debido a la grave enfermedad que le ségò su vida, pero siempre entregado al servicio y custodia de nuestro Santuario.

Y por último fue **Juan Vives, a) "GURRIES"**, del café "Parisien", el cual regentó hasta que enfermó, hace solamente unos meses.

Su dedicación al público destacó, ya que siempre fue pionero en abrir por las mañanas su establecimiento.

Desde estas páginas BELLPUIG se une al dolor de sus familiares, a los cuales les hace llegar su más sentido pésame.

ARTÀ I ELS ARTANENCs

Amb motiu de la recent creació a Artà d'un Club Hípic, BELLPUIG entrevista al President de dita asso-

ciació, Llorenç Gili i Flaquer, perquè ens informi sobre aquesta nova entitat que s'ha formada dins el nostre poble.

BELLPUIG.- Llorenç, com va sortir la idea de formar un Club Hípic i quins els motius que vos han impulsat a fer-ho?

LLORENÇ.- El club ha nascut de les inquietuds d'uns quants amics, que amb molta i sana afició als cavalls, pretenim crear un ambient que faciliti la feina de continuar envant amb aquest esport que els nostres avis ja practicaven, i també per aglutinar altres modalitats, ademés, és clar, del trot enganxat, com pot ser galop, doma, etc.

B.- Està ja reglamentat el vostre Club Hípic d'Artà?

LL.- No, però s'ha entregat a la Comunitat Autònoma la llista dels socis fundadors, i esperam que surti la llei dels Clubs Esportius, per l'entrega dels Estatuts i la seva posterior aprovació.

B.- Quants de socis sou en l'actualitat?

LL.- De moment som 33 socis, però ben prest, si Déu ho vol, serem molts més.

B.- Teniu ja local social?

LL.- Amb caràcter definitiu encara no. Actualment mos servim del "Bar Ca'n Joan" per fer les nostres reunions, però amb el temps, si pensam tenir un local de la nostra propietat, per preparar les nostres activitats i parlar de les nostres coses.

B.- Quina aportació fan el socis ara?

LL.- Hem començat amb una quota de 2.400 ptes. anuals.

B.- Quines ventatges tendran els socis?

LL.- En tendran. Aquests dobbers no cauran dins un sac buit, sinó que serviran en primer lloc, per organitzar varies carreres de cavalls durant l'any. Tenim projectat per l'any 1984 i successius, si no mos

Llorenç Gili i Flaquer
president del C. Hípic.

cansam, fer, ademés del dia de Cap d'Any, una carrera a Sa Primavera, una altra per les festes de Sant Salvador, i una per la Fira de setembre, tot això unit a la comoditat de poder entrenar a Artà, evitant el conseqüent desplaçament a Manacor.

B.- Teniu en projecte fer una altra pista a Artà?

LL.- No, en principi, usarem la que té l'Ajuntament, ajudant-li dins les nostres possibilitats al manteniment de la mateixa, i a fer millores, com poden esser, noves instal·lacions adequades per la pràctica d'aquest esport.

B.- Actualment hi ha a Artà molt de bestiar? (Ens referim al de córrer, com se suposa).

LL.- Referent al de trot, tenim ara

48 animals declarats i, de seguir envant, augmentarà el número en poc temps.

B.- Les carreres que heu programat, seran de caràcter local, o obertes als de fora?

LL.- Seran sempre obertes a tothom, però sempre amb preferència de participació artanenca.

B.- Hi haurà suficient afició a Artà perquè el Club Hípic vagi envant?

LL.- Noltros pensam que, ademés de fomentar l'afició dins Artà, també l'ampliarem als pobles veïnats de Capdepera i Son Servera, els quals podran venir a entrenar aquí i a participar de les nostres carreres, lo que les suposarà un benefici bastant sustancios, tant a nivell de temps com també econòmic, i, de pas, afavoriran el nostre ambient.

B.- Quins cavalls destaquen actualment dins Artà?

LL.- En aquests moments el producte més important és n'Aronita P, seguida de Bellino L, i na Boira d'Abril, i els futuristes de 3 i 2 anys.

B.- Llorenç, ademés d'aixecar i protegir l'afició dins Artà a les carreres de cavalls, teniu altra cuolla que vos mogui a fer tot això?

LL.- Sí, efectivament. A nivell local hem d'aconseguir la unitat de tots els cavallistes, apartar susceptibilitats que puguin existir entre noltros per a poder fer una bona feina a dins el poble, i al mateix temps divertir-nos junts amb bona harmonia.

Aconseguit aquest punt, intentam poder demostrar, a nivell Provincial, que tenim una entitat suficient perquè puguin esser escoltades les suggerències que facem a les entitats oficials.

B.- Supòsa que ja teniu perfilada la Junta directiva del Club Hípic d'Artà, si és així t'agrairia l'anomenassis i la publicarem.
LL.- Amb molt de gust. Som els següents:

President: Llorenç Gili Flaquer

Vice-President: Sebastià Esteva Ferragut.

Secretari: Antoni Esteva Negre.

Tresorer: Miquel Sard Suñer.

Vocal 1º: Sergi Bastidas Daura

Vocal 2º: Antoni Amorós Garau

Despedim al President del Club

Hípic d'Artà, recentment nomenat, desitjant-li bona sort en la tasca que de veritat pareix han començat. **BELLPUIG** l'encoratja perquè vagi envant i pugui arribar a esser dins Artà un dels esports arrelats.

B.

HIPICAS

El día de año Nuevo se celebraron en el Hipódromo de Son Catiu las primeras carreras de caballos de las cuatro que tiene programadas el Club Hípic d'Artà, para el presente año.

La intención del Club era la de realizar esta reunión el día de Sant Antoni, pero ante la cantidad de reuniones que en estas fechas tienen programadas los hipódromos de Manacor y Palma, tuvieron que adelantarse, y así tampoco sufrir las inclemencias del tiempo de final de enero o principios de febrero.

Y vayamos a lo que dieron de sí las carreras.

Salida autostart en la primera, en la que tras algunas escaramuzas se coloca primera "Censi de Prins" acosada por Corita y de forma especial en la recta final. Apretado triunfo de la primera, la cual se vió forzada a una fuerte galopada después de la línea de llegada.

Nervios y gritos en los comienzos de la segunda, especial para potros de 2 años. Mandaron con autoridad Fort Diamant y Flamenco en la primera parte de la carrera. A la mitad acosa Faula y termina ganando fácilmente.

Gran demostración por parte de A. Esteva de los conocimientos que tiene sobre Elaro JB. Mala salida de Estivalia con recuperación a través de la carrera, adelantando a Cuipetón, pero sin bastarle para inquietar a Elaro.

Muy claro el triunfo del mulo propiedad de Gmo. Fuster, en la carrera especial para mulos y similares, seguido del de Miguel Bonnin.

Buena la salida de E. Marisol en la quinta,

mandando con autoridad en toda la carrera, a pesar de los acosos de Boira d'avril, la cual acabó por ceder ante el remate final de Aktionar II, el cual consiguió infiltrarse entre la cuadra de Sa Corbaia, a pesar de los intentos de éstos, para copar los dos primeros lugares.

Inapelable el triunfo de C.Unita en su match con Cadalso Royal, ya que este último sólo consiguió galopadas al querer alcanzarle.

Muy vistosa la estelar en los sitios de cabeza con un Bellino L. muy fuerte. Espectacular como siempre la conducción que J. Riera hizo con Alis Dior, consiguiendo el triunfo a pesar del acoso final de Dagay C. y Bellino L. Esta carrera demostró que la inscripción ideal por las características de nuestro hipódromo es la de 6 caballos por carrera.

En la octava de galope locales, triunfo de la yegüa Edit muy bien montada por A.Ginart.

Fuera de programa se disputó un Match entre Sergio Bastidas, "Aman" y Seb. Ferrer, "Ioro", con triunfo del primero.

Muy bien Chispita en la 9ª carrera especial para poneis, que gana seguido por Negrito.

No se durmió P. Gelabert en la décima y última carrera como lo hizo en la octava, forzando a Jack desde sus comienzos, y al final consiguió el triunfo.

Esto es lo que dió de sí esta reunión. Esperamos que los del Club Hípic no se cansen, pues gustó en general, demostrando que en Artà existe afición.

Cavallet

Resultado de las carreras

1ª Carrera TROFEO SANIMETAL

1º Censi de Prins

2º Corita

3º Salada

2ª Carrera TROFEO BAR GRAN VIA

1º Faula

2º Fort diamant

3º Fi

3ª Carrera TROFEO JOYERIA VICKY

1º Elar JB.

2º Estivalia

3º Cuipetón

4ª Carrera Trote Mulos y Similares

TROFEO GRÀFIQUES LLEVANT

1º Mulo de Guillermo Fuster

5ª. Carrera TROFEO ES REBOST

1º E. Marisol

2º Boira d'Avril

3ª Aktionar II

6ª Carrera TROFEO SEBASTIAN ESTEVA

1º C. Unita

2º Cadalso Royal

7ª Carrera TROFEO AYUNTAMIENTO

1º Alis Dior

2º Dagay C.

3º Bellino L.

8ª Carrera Galope Locales

TROFEO EL DORADO Y VORA VORA VORA

1º. Edit

9ª Carrera Galope Poneis

TROFEO BAR CAN JOAN

1º Chispita

10ª Carrera Galope libre inscripción.

TROFEO CUADRA SES TERRES

1º Jack.

DE LA COLÒNIA DE SANT PERE

CARTA ALS REIS DE LA COLONIA

Srs. Reis: No volíem escriure aquesta carta perquè nos trobàvem massa granats i perquè sabíem que ja anau molt carregats amb les joguetes que duiu pels infants, però hem llegit el diari que els majors també vos poden escriure, perquè en el fons som un poc infants i desitjam moltes coses que només vol-

tros podeu dur, per això és que ens hem animat a posar-vos aquests mots.

Vos podríem demanar moltes de coses, però no nos volem fer pesats i vos ne demanarem només un parell. Esperam que nos complaureu ja que el que demanam no és només per noltros, és per tot el

poble. Com veis no som egoistes, i nos consta que vos agrada atendre els que saben pensar en la Comunitat, el poble, els altres...

Bé, anem a l'assumpte. Voltres que ho podeu quasi tot, podríeu dur a la Colònia molta de salut perquè si se mor qualcú ja no cabrà al cementiri; l'Ajuntament l'havia d'ampliar, però ja sabeu que passa... i parlant del lloc sagrat, no podríeu dur unes plaques solars al Sr. Batle i Regidors perquè les instal·lassin al cementiri i així hi tenguéssim una mica de llum; Perquè quan se mor qualcú nos hem de servir d'espelmes i el vent les mos apaga.

També ens podríeu dur una mica de projecte per fer-lo realitat, és clar- per veure què n'hem de fer dels 200 mts que van des del Club Nàutic fins devora la Cova des Coloms. Tant nos és asfalt, com aparcaments, com tamarells, qualsevol cosa menys els bassots que ara hi ha. A noltros ens agradaria que continuàs el passeig marítim, però ja sabeu que comanden els homes de la Sala. Portau-nos una mica d'esboç i llavors pot ser s'adecenti un poc aquest raonet de la Colònia.

També, si vos pareix, nos podríeu dur una solució pel pont del torrent de Cala Tonó. La torrentada del 3 de setembre del 82 el va rompre. Durant un any hi hagué un disc d'obres (sic) sense que hi hagués cap classe d'obra, només un gran forat al costat de la carretera. LLavors intentaren omplir el forat amb grava. Ara hi ha una barrapintada de vermell i blanc perquè no hi peguin; els coloniers pensam que ja hi deu esser de manera definitiva perquè l'han instal·lada molt bé.

Finalment, vos volem recordar que l'any que ve serà l'any 1985. Això dit així no té cap gràcia, però per noltros és l'any que la Telefònica té previst posar telèfons a la Colònia. El nostre desig és que ho recordeu als capparets de la magna Companyia i que no nos passin més amb aigua beneïda, com els Païssos del Mercat Comú als governs espanyols.

I res més per enguany. Ja tindreu un bon repertori en tot això. Esperam que nos complagueu i que l'any que ve no vos hàgim de demanar lo mateix. Noltros procurarem esser "bons al.lots". Adéu siau.

Un grup de Coloniers.

Todo pasa, el Oro queda.

EL ORO
REFLEJA
SENTIMIENTOS

JOYERIAS
VIKY
Gral Franco 16
ARTA

Relato de unas matanzas

(Continuación)

De los intestinos delgados se hacían longanizas, que se comían lo primero especialmente "torrades" (¡Qué buenas eran las hechas en casa, "torrades"!).

Había sobrasadas que tenían su nombre particular; "Sa pultruu", "es tels d'es segins", "sa culana", "sa bufeta", de la que de ser grande o pequeña dependía el baile, así si era grande, solían exclamar; "bon ball".

Después de cosida la boca, se les ataba con "fil de porc" de un modo peculiar, quedando dos hilos a modo de asa, con lo cual se podían colgar de un clavo. Al haber unas cuantas atadas yo las cogía y subiendo al porche las iba colgando de los clavos que había exprofeso clavados en las vigas, procurando poner las delgadas a un lado, siguiendo con las un poco más gruesas terminando con las especiales ya descritas.

Los que llenaban los "camaiots", al tener los suficientes para llenar la caldera (un sostre), los ponían dentro, atizando al fuego. Al estar dentro, había una persona mayor especializada en la materia, que se ponía a su cuidado sin dejarla un solo momento. Al ponerse a hervir, se miraba la hora que era, diciendo en voz alta; "S'ha posat a bullir, a les tres i mitja". Eso era para que entre todos acordarse de la hora que había empezado y a las tres horas sacarse de la caldera por ya estar cocidos. En el tiempo que se cosían las piezas de "negre" se cocían los botifarrones, los que sólo tenían que hervir una hora. Cuando los sacaban de la caldera, los ponían colgados de una caña que descansaba en el respaldo de dos sillas, para que secaran.

Al haberse marchado los jóvenes, solíamos quedar yo y las mujeres mayores, unas llenando las sobrasadas, otras cosiendo las bocas y yo subiéndolas al porche. En los cosidos les poníamos un poco de pimienta negra molida, para preservarlas de las moscas.

por Pere Claret

NOTA DEL AUTOR: En el número 71 del 22 de Diciembre, donde dice: "Cuanto más negre había", debía decir: "Cuanto menos negre había, era un honor para el matador".

La persona que estaba al cuidado de la caldera no hacía otra cosa. Pinchando las piezas y los botifarrones con una aguja de hacer calceta previamente atada a un palo, para que saliera el vapor que se hubiera formado dentro.

Al sacar las piezas de "negre" las ponía dentro del "arer" que se había empleado para poner las tripas, al que se habían puesto trapos limpios dentro y tapándolos enseguida con nuevos trapos.

Cuando era la hora de preparar la cena se ponían las mujeres necesarias a condimentarla.

La cena consistía, en "arroz de matanzas", en el que se ponían trocitos de lomo, pollo, conejo, setas, etc., más o menos lo que ahora llaman "arroz brut". De segundo plato un aguiat con patatas, lomo, conejo, pollo, y albóndigas. Las albóndigas las habían preparado las chicas antes de irse a pasear, haciendo alguna de engaño, revistiendo una cabeza de ajo con pasta de las albóndigas la que al estar cocida no se distinguía de las demás. Otras les ponían un trozo de cinta estrecha dentro, las cuales ponían aparte y al servir el "aguiat" se cuidaban de ponerlas en el plato donde tenían que servirse los jóvenes.

En las matanzas, tanto el arroz como el "aguiat", se servía en unos grandes platos repartidos sobre la mesa, sirviéndose cada cual el suyo por medio de cucharones que había puestos a cada plato. Por eso las albóndigas de engaño siempre solían tocar a los jóvenes, lo que era motivo de risa al ver estirar la cinta o escupir los ajos.

Al acercarse la hora convenida para la cena empezaban a venir los "matancers i matanceras", cuyo número solía ser mayor que en el "berenar", ya que había varios que solamente eran convidados a la cena.

(Continuará)

EL JARDI

"... On penja l'inútil fruit de
l'arbre d'eterna vida".
J. Alcover

Aquella massa vegetal que veiem cada dematí quan anàvem a l'escola ens pareixia més bé tot un vast misteri verd, que a l'arribada de la primavera o de la tardor ens il·luminava amb uns colors vius i constants i quan sortíem corrent de la nostra petita gàbia que era l'escola passàvem directament d'un món de parets buides amb Generals i Verges penjant per les parets a un món d'alegria i de misteri mai sabut, ells, els immòbils arbres contemplaven la visió d'uns dies, d'uns treballs, d'unes ànsies, d'unes ganes de veure lo que havia dintre i ens estava vedat, ells immòbils arbres, criatures fitxades amb unes mans invisibles que hi eren, que hi són, ens contemplaven com espectres d'un llunyà passat, d'un altre temps, que mentres ens acceptaven i ens permetien que nos seguèssim als seus padrissos o seguèssim i jugàssim d'amagades vora la seva ombra, sobre la seva fullaca, que sempre queia i sempre era eterna, jo sempre la record eterna, mai l'he vista desaparèixer.

Aquells somnis de grandesa que inspiraven els vells arbres resten allà, alimentant encara les vellíssimes arrels cercant per dintre la terra el secret primer d'un poble desaparagut, d'aquell poble cantat a vells poemes.

Ell el centre neuràlgic del meu poble és el Jardí, compost per arbres no d'aquí, estranys a aquesta terra, portats dins l'antigor de qui sap refugis geogràfics.

Es petit, ara se que dins la seva grandesa és petit, és a més que està amenaçat, assassins de fauna i de misteris florits el volen fer desaparèixer, així de senzill, el destí que puguin tenir aquests arbres poètics, sempre verds, sempre quiets, i que donen una imatge equatorial i exuberant a la vila, són allà, amenaçats, ells, vells com l'arbre milenari, que venen del sempre i que van fins el mai.

"... jardí desolat
de ma joventut"

J. Alcover

¿Quants de pics els infants s'hauran asseguts sobre els seus padrissos o baix la seva ombra?

El jardí, la Casa, tot parla d'un misteri, d'una bellesa, d'un esplendor, reduït tot quasi a l'oblit.

Estètica diurna que a punta d'alba reconeix el verd d'entre les ombres dins aquest petit-gran jardí.

Meravellós misteri obscur que, a arribada de fosca, ens mostra els límits d'una gran selva tropical, a mig descobrir, mai coneguda.

Al centre mateix de la nostra vila.

I se sent sonar dins ell els vells cants dels "impossibles" dels infants.

I per racons amagats de la vila, vora ximenees encences, encara se senten les velles Històries del jardí.

Antoni Picazo i Muntaner

Un Artà siempre sorprendente

Dos resultados muy dispares los ofrecidos por el Artà en estos dos últimos encuentros, si en Xilvar salió derrotado de manera inesperada, puesto que se esperaba sacar algún positivo, en Artà el domingo se jugó bien, se marcaron goles y se congratuló el equipo con el numeroso público que estuvo en tarde muy desapacible en Ses Pesqueres y en donde el Artà hizo un buen partido, muy práctico y con mucho sentido del juego vertical y hacia la meta contraria buscando este resultado y que al final pudo ser mucho mayor si de-

lante no se hubiese encontrado con un coloso Adrover que paró tres chuts a bocajarro (Mira, Rodrí y Serra).

Se notó un cambio en el diezmado equipo (tres lesionados fuertes: Maimó, Nicolau y Mascarró) quizás por la inclusión de Ramón que dió mucha fuerza en el centro del campo, pero la verdad es que todos lucharon y supieron estar en el terreno de juego, sabiendo siempre lo que debían hacer y enarbolando un gran coraje que hizo las delicias del público.

MAYOL

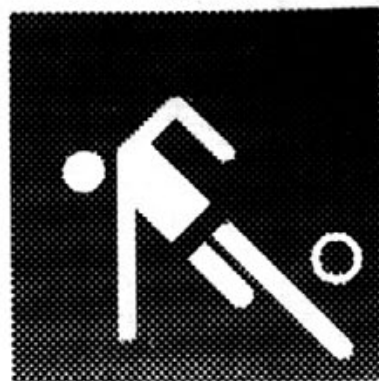

Santa (siempre seguro) y Suárez (un auténtico luchador), se compenetraron muy estrechamente y dan un resultado muy positivo al equipo.

RESULTADOS

1-1-84
3ªN.- Xilvar 2- Artà 1 (Planas)
6,7 y 8 del 1-84
Alv.- Avance 1- Barracar 0
Inf.- Avance 1- J. Inca 3

Peñas.- Ferrutx 1- Tenis 2 (Of)
Ferrutx 2- S. Jaime 5 (amis)
Orient 2- Bellpuig 4 (amis)
Juv.- B.R.Llull 2- Artà 5 (Piris 3, Ginart y Suñer)
3ªN.- Artà 3- Felanitx 1 (Mira, Planas y Serra).

Visto "desde" el matadero

+++ Desde que ciertos padres de infantiles se quieren tomar "la justicia por su mano. ¡Qué degradante resulta el espectáculo!.

+++ desde que esto sucede más valdría se quedasen en casa, repetimos, en CASA.

+++ Desde que Ferrer regresó pelado, ¡Qué trasquilón dió a las vedettes del Felanitx!

+++ Desde que Mira sigue estando en el campo, sigue mirándose las jugadas.

+++ Desde que Damián y Jaime quieren jugar, como se nota la juventud local!

+++ desde que pasaron los reyes por Artà. ¡Qué gran moral dejaron a los componentes de esta tercera!

+++ Desde que el Ferrutx sigue en sus horas bajas, qué gran moral estan cogiendo los del Bellpuig!

+++ Desde que en el pueblo se quiere seguir viendo fútbol, hasta con lluvia casi se llena el campo.

+++ Desde que Sebastián y Rodríguez siguen con este amor propio, hasta se desplazan a Cala Millor para ver las evoluciones de nuestros contrincantes.

+++ Desde que Suárez continua siendo central, qué buen delantero se encontró con Rodríguez!

+++ Desde que Fernando no servía en un principio. ¿Cómo puede cambiar el parecer de ciertas personas en poco tiempo?.

+++ Desde que Pascual se lesionó, se sigue pensando en José María para la selección.

Una Docena